

Gemeenschappelijke Gezondheidsdienst
Hollands Noorden
T.a.v. het bestuur
Hertog Aalbrechtweg 22
1823 DL ALKMAAR

Handelsweg 53
1181 ZA Amstelveen
telefoon (088) 236 70 00
e-mail audit@flynth.nl

Kenmerk
710001400/DB/280

behandeld door
drs. D.M. Braams RA

datum
2 april 2019

onderwerp
Accountantsverslag 2018

Geachte directie,

Onlangs hebben wij de jaarrekeningcontrole van de gemeenschappelijke regeling GGD Hollands Noorden over het boekjaar 2018 afgerond. In dit accountantsverslag hebben wij het genoeg u de resultaten van onze controle te rapporteren.

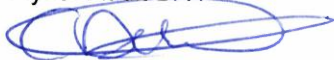
Wij hebben het accountantsverslag opgesteld voor de directie van GGD Hollands Noorden. Dit accountantsverslag gaat in op onze controle, de reikwijdte van onze opdracht, onze controleverklaring en onze belangrijkste controlebevindingen. Het bevat tevens onze mededelingen uit hoofde van onze functie als externe accountant, voor zover noodzakelijk geacht. Het accountantsverslag is uitsluitend bestemd voor gebruik door de directie en mag, zonder onze toestemming, niet voor andere doeleinden worden gebruikt. Waar mogelijk gaan onze bevindingen vergezeld van aanbevelingen voor verbetering.

De onderwerpen die in dit accountantsverslag aan de orde komen, hebben deel uitgemaakt van onze overwegingen bij de bepaling van de aard, het tijdstip van uitvoering en de diepgang van de controlemaatregelen die zijn toegepast bij de uitvoering van de controle van de jaarrekening van GGD Hollands Noorden. De in dit accountantsverslag opgenomen bevindingen doen geen afbreuk aan ons oordeel omtrent de jaarrekening 2018.

Wij willen onze dank en waardering uitspreken voor de prettige en goede medewerking die wij tijdens de werkzaamheden van u en uw medewerkers hebben ontvangen.

Als u nog vragen heeft, kunt u uiteraard contact met ons op nemen.

Met vriendelijke groet,
Flynth Audit B.V.

drs. C.M. Dekker-Huige RA

FLYNTH

ACCOUNTANTSVERSLAG 2018

GGD HOLLANDS NOORDEN

FLYNTH
adviseurs • accountants

pal naast u

Inhoudsopgave

1.	Opdracht en reikwijdte van de controle	4
2.	De controleopdracht.....	5
2.1	De controleverklaring	5
2.2	Reikwijdte van de controle	5
2.3	De gehanteerde controlematerialiteit.....	6
2.4	Geen materiële controleverschillen na correcties.....	7
2.5	Onze onafhankelijkheid.....	7
2.6	Gebruik van andere accountant en/of deskundigen	7
3.	Ontwikkelingen.....	8
3.1	Interne en externe ontwikkelingen	8
3.2	Begroting 2018 en realisatie 2018	9
4.	Beheersing op organisatieniveau	9
4.1	Beheersingsomgeving	11
4.2	Risico-inschatting	11
4.3	Beheersingsactiviteiten	12
4.4	Informatie en communicatie.....	12
4.5	Monitoring	12
5.	Interim-controle	13
5.1	Rechtmatigheid – naleving aanbestedingsprocedures.....	15
5.2	Inkoop en betalingsproces	17
5.3	Dienstverlening - Subsidiebaton	18
5.4	Personeelsproces	19
5.5	Follow-up bevindingen voorgaande jaren.....	20
6.	Uw jaarrekening	22
6.1	Aandacht voor enkele jaarrekeningposten	22
6.1.1	Rechtmatigheid aanbestedingen	22
6.1.2	BTW	22
6.1.3	Liquide middelen.....	23
6.1.4	Urenverantwoording - verlofstuwmeer.....	23
7.	Naleving wet- en regelgeving: geen aanwijzing voor overtredingen	24
7.1	WNT.....	24
7.2	Fraude: geen aanwijzingen voor fraude	25
7.3	Uw programmaverantwoording.....	25

1. Opdracht en reikwijdte van de controle

U hebt ons verzocht om de jaarrekening 2018 te controleren. Het doel van deze jaarrekeningcontrole is om een oordeel te geven over de getrouwheid van de jaarrekening en de rechtmatigheid van de in de jaarrekening verantwoorde baten, lasten en balansmutaties.

Onze controle start met het maken van een analyse van de risico's waar u als gemeenschappelijke regeling mee te maken heeft. Het doel hiervan is op basis van gezamenlijke kennis van uw organisatie en uw omgeving en de branche tot een zo volledig en bruikbaar mogelijke risicoanalyse te komen. Deze kan als basis voor de verdere controlewerkzaamheden dienen. Het gaat hierbij primair om de externe risico's en de risico's in de bedrijfsvoering. Bij deze inventarisatie ligt primair de focus op de risico's in de processen die leiden tot mutaties in de jaarrekening.

Onze risicoanalyse en de daarop gebaseerde controleaanpak richten zich niet uitsluitend op de jaarrekening zelf, maar ook op het systeem van interne beheersing. Hoe beter dat systeem functioneert hoe meer zekerheid bestaat dat betrouwbare informatie wordt opgeleverd, zowel tussentijds als bij de jaarverantwoording. Omdat deze interne beheersing het gehele jaar goed moet functioneren, wachten wij met de aanvang van onze controle niet totdat de jaarrekening gereed is. Onze controle vindt daarom voor een belangrijk deel reeds in de tweede helft van het boekjaar plaats. Wij onderzoeken tijdens deze interim-controle de processen om te bepalen of hierin voldoende beheersingsmaatregelen (de AO/IB) zijn getroffen.

De verrichte accountantswerkzaamheden zijn niet specifiek gericht op het ontdekken van mogelijke onregelmatigheden, waaronder fraudes. Hadden wij hiernaar een specifiek onderzoek ingesteld dan waren ons mogelijk aanvullende zaken ter kennis gekomen die wij zouden hebben gerapporteerd.

Voor de jaarrekeningcontrole van GGD Hollands Noorden hebben wij in december 2018 de administratieve organisatie en de daarin opgenomen maatregelen van interne beheersing, voor zover van belang voor onze controlewerkzaamheden, beoordeeld. In dit accountantsverslag is in hoofdstuk 2 een uiteenzetting van onze controleopdracht weergegeven, in hoofdstuk 3 een korte opsomming van de relevante ontwikkelingen bij GGD Hollands Noorden opgenomen, een korte weergave van uw financiële situatie hebben wij toegevoegd aan paragraaf 3.2. Hoofdstuk 4 bevat een weergave van de beheersing op organisatieniveau. Hoofdstuk 5 bevat onze bevindingen naar aanleiding van de interim-controle. Bevindingen ten aanzien van de jaarrekeningposten zijn opgenomen in hoofdstuk 6. Tot slot leest u in hoofdstuk 7 de belangrijkste aandachtspunten ten aanzien van naleving van wet- en regelgeving en opmerkingen ten aanzien van uw programmaverantwoording.

2. De controleopdracht

Onze controleopdracht heeft geresulteerd in de afgifte van een controleverklaring. Wij vinden het belangrijk u inzicht te geven in de wijze waarop deze controleverklaring tot stand is gekomen. In dit hoofdstuk beschrijven wij de reikwijdte van de controle, de voorwaarden waaronder deze controle is uitgevoerd en enkele andere belangrijke kenmerken van onze controleopdracht.

2.1 De controleverklaring

Wij hebben op 2 april 2019 onze controleverklaring verstrekt bij de jaarrekening over 2018 van GGD Hollands Noorden. In deze controleverklaring is er een oordeel opgenomen betreffende de getrouwheid van de jaarrekening en een oordeel betreffende de financiële rechtmatigheid.

Met betrekking tot de getrouwheid geven wij een goedkeurende verklaring. Met betrekking tot de rechtmatigheid geven wij evenals bij de jaarrekening 2017 een oordeelsonthouding af ten aanzien van de navolging van de aanbestedingsrichtlijnen.

Onderbouwing oordeel rechtmatigheid

Ten behoeve van de controle van de rechtmatigheid van de bestedingen hebben wij de relevante wet- en regelgeving betrokken als opgenomen in uw normenkader. De belangrijkste voor dit proces zijn:

- externe kaders
 - Aanbestedingswet 2012;
 - Gids proportionaliteit.
- interne kaders
 - Inkoopbeleid GGD Hollands Noorden.

We hebben geconstateerd dat in het boekjaar 2018 stappen zijn gezet om het aanbestedingstraject verder te verbeteren en te formaliseren. Met name in de vastleggingen en analyses zijn grote stappen gezet om de trajecten inzichtelijk te maken en te monitoren. Het is echter nog niet op alle projecten het haalbaar gebleken tot een volledige implementatie te komen. Dit is voornamelijk het gevolg van aanbestedingen die in voorgaande jaren zijn uitgevoerd maar waarvan de overloop van inkoopkosten, als gevolg van meerjarig contracten, nog tot uiting komen in het huidige verslagjaar.

Derhalve heeft met name de overloop in aanbestedingskosten er toe geleid dat ons oordeel over 2018 gelijklopend is aan ons oordeel van 2017. Het is evident dat GGD Hollands Noorden de doorlopende contracten waarover in voorgaande jaren onzekerheid was, niet kan veranderen tot het einde van het contract. Wel zijn deze contracten bekend en zullen in de nieuwe aanbestedingen regulier het proces verlopen. De uitloop van deze contracten loopt nog tot uiterlijk eind 2020. Daarmee zal het effect ook navenant afnemen.

Wij zijn van mening dat er adequate stappen gezet zijn om het aanbestedingsproces op orde te krijgen en goede analyses uit te voeren. Wel adviseren wij de beheersingsmaatregelen eerder in het proces te leggen en de nalevingstoetsen niet alleen achteraf op hoofdlijnen uit te voeren, maar ook binnen de organisatie voldoende maatregelen te verankeren in het proces.

2.2 Reikwijdte van de controle

Wij hebben de jaarrekeningcontrole uitgevoerd om een oordeel te geven of de jaarrekening van GGD Hollands Noorden een getrouw beeld geeft van de grootte en de samenstelling van het vermogen per 31 december 2018 en van het resultaat over 2018 in overeenstemming met het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten en de bepalingen van en krachtens de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT).

Voorts hebben wij werkzaamheden uitgevoerd om vast te stellen dat de in deze jaarrekening verantwoorde baten, lasten en balansmutaties over 2018, in alle van materieel belang zijnde aspecten voldoen aan de eisen van financiële rechtmatigheid.

In de controleopdracht is ook begrepen:

- De rapportage in het kader van de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector; en
- De programmaverantwoording;
 - of de programmaverantwoording alle informatie bevat die op grond van artikel 213 lid 3 onder d Gemeentewet vereist is;
 - of de programmaverantwoording verenigbaar is met de jaarrekening;
 - of de programmaverantwoording, in het licht van de tijdens onze controle verkregen kennis en begrip van uw organisatie en haar omgeving, geen materiële onjuistheden bevat.

Wij hebben onze controleopdracht uitgevoerd onder de voorwaarden die zijn beschreven in de opdrachtbevestiging. U heeft de overeenkomst tussen GGD Hollands Noorden en Flynth Audit B.V. ondertekend op 1 november 2018.

2.3 De gehanteerde controlematerialiteit

Voor de controle van de jaarrekening gaan wij uit van een materialiteit van 1% van de gerealiseerde lasten. Voor de jaarrekening 2018 van de GGD Hollands Noorden komt daarmee de materialiteit uit op € 380K. Met andere woorden: als het geheel van gevonden en veronderstelde fouten per saldo niet meer is dan het bedrag van de materialiteit dan zijn wij van oordeel dat de jaarrekening een getrouw beeld geeft en dat de lasten, baten en balansmutaties rechtmatig zijn.

Voor specifieke elementen zoals de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector, geldt de volgende materialiteit:

De accountant voert de controle uit in overeenstemming met de in dit protocol genoemde werkzaamheden. Bij de risicobeoordeling en de evaluatie van bevindingen hanteert de accountant de materialiteit uit onderstaande tabel F.

Tabel F: toepasselijke materialiteit WNT.

	Topfunctionarissen	Overige functionarissen met dienstbetrekking
Volledigheid vermelding topfunctionarissen op naam	0%	n.v.t.
Volledigheid vermelding niet-topfunctionarissen met dienstbetrekking op functie (niet op naam)	n.v.t.	1% van de personeelskosten met een maximum van € 189.000.
Juistheid en volledigheid bezoldiging (per persoon/functie)	Het verschil tussen het individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum en de werkelijke bezoldiging, met een minimum van € 5.000 en een maximum van € 10.000.	Het verschil tussen het individueel toepasselijke drempelbedrag bezoldiging en de werkelijke bezoldiging, met een minimum van € 5.000 en een maximum van € 10.000.
Juistheid en volledigheid verantwoorde uitkeringen wegens beëindiging van het dienstverband (per persoon/functie)	Het verschil tussen het individueel toepasselijke maximum met betrekking tot uitkeringen wegens beëindiging van het dienstverband en de werkelijke uitkeringen wegens beëindiging van het dienstverband, met een minimum van € 5.000 en een maximum van € 10.000.	n.v.t.

2.4 Geen materiële controleverschillen na correcties

Onze werkzaamheden zijn erop gericht een redelijke mate van zekerheid te verschaffen. Die zekerheid houdt in dat kwantitatief of kwalitatief materiële fouten tijdens de accountantscontrole worden signaleerd. Er zijn geen materiële ongecorrigeerde controleverschillen te rapporteren.

2.5 Onze onafhankelijkheid

De onafhankelijkheid van de leden van het controleteam hebben wij gedurende de controleopdracht gewaarborgd.

Onze voorschriften inzake onafhankelijkheid zijn door de Nederlandse Beroepsorganisatie voor Accountants (www.nba.nl) opgenomen in de "Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten" (ViO). Ze vormen een belangrijk onderdeel van het normenkader waaraan een accountant moet voldoen.

Als wij bedreigingen voor onze onafhankelijkheid onderkennen, kunnen wij de controleopdracht alleen accepteren als wij toereikende waarborgen treffen tegen deze bedreigingen. Een bedreiging kan bijvoorbeeld voortkomen uit een samenloop van verschillende diensten die Flynth aan u verleent.

2.6 Gebruik van andere accountant en/of deskundigen

Wij hebben geen gebruik gemaakt van de uitkomsten van werkzaamheden van andere accountants.

3. Ontwikkelingen

3.1 Interne en externe ontwikkelingen

Voor onze controle kijken wij naar zowel interne als externe ontwikkelingen die mede van invloed kunnen zijn op onze controlewerkzaamheden. Belangrijke ontwikkelingen zijn:

- In 2018 is het transformatieproces voltooid, dit vergde en vergt nog steeds een grote mate van flexibiliteit en aanpassingsvermogen van het personeel. Doelstelling van GGD Hollands Noorden is om met de zelfsturende teams beter te kunnen inspelen op lokale omstandigheden en daarbij GGD Hollands Noorden toekomstbestendig te maken.
- Komst van nieuwe regelgeving inzake het Rijksvaccinatieprogramma. Wijziging in de financiering van het Rijk naar de gemeenten.
- Wijzigingen in het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV), met betrekking tot de verantwoording van de overheadkosten en kengetallen.
- In 2018 heeft er een onafhankelijk onderzoek plaatsgevonden naar de door GGD Hollands Noorden toegepaste indexering.
- Er is een financieel herstelplan 2018 opgesteld. Uit de zienswijzen van de gemeenten zijn er zorgen geuit over de financiële positie van GGD Hollands Noorden. Met het herstelplan wordt beoogd inzicht te verschaffen wat benodigd is om de financiële positie van GGD Hollands Noorden te verbeteren.
- Vanaf 2018 is er een dienstverleningsovereenkomst en een bovenregionale stuurgroep die de opdrachtgever is voor Veilig Thuis. Een aantal leden van het dagelijks bestuur zitten ook in de bovenregionale stuurgroep. De governance structuur van GGD Hollands Noorden versus de bovenregionale stuurgroep van Veilig Thuis wordt onderworpen aan evaluatie teneinde vermenging opdrachtgever en opdrachtnemer inzichtelijk te maken en de mogelijk te nemen acties om dit tegen te gaan.
- Veilig Thuis maakt sinds 2016 onderdeel uit van de GGD organisatie. Dit vindt zijn uitwerking in de processen, personele inzet, begroting en realisatie en aanbestedingsprocessen. De frictie tussen taakuitoefening en procesmatig de aanbestedingsrichtlijnen volgen is een uitdaging die nog niet geheel verankerd is.
- In 2018 heeft het proces van het GGD dossier (GGiD) verdere uitwerking gekregen. De verwachte implementatie is 2019. Het opzuigen van de structuur is vanuit drie GGD'en opgezet waarbij kennis en kostendeling centraal staat. De investeringskosten zullen deels in een gezamenlijk op te richten coöperatie worden ondergebracht, geactiveerd en doorbelast. Een deel van de kosten gemaakt door de GGD worden ofwel geactiveerd ofwel in de kosten opgenomen afhankelijk van de mogelijkheden binnen de verslaggeving. De voortzetting van de samenwerking na oplevering van GGiD dient nog wel nader uitgewerkt te worden in formele vastleggingen en afspraken.

3.2 Begroting 2018 en realisatie 2018

In onderstaand overzicht is een weergave van de realisatie 2018 opgenomen versus de begroting 2018 na 2^e wijziging.

	Realisatie 2018	Begroting 2018 na 2 ^e wijziging
Cijfers x € 1.000		
Totaal lasten (exclusief mutaties reserves)	38.050	35.586
Totaal baten (exclusief mutaties reserves)	38.424	35.784
Bedrijfsvoeringsresultaat	374	198

De begrotingsoverschrijdingen op programmaniveau zijn getoetst aan het normenkader rechtmatigheid door GGD Hollands Noorden. Met het vaststellen van de jaarstukken verklaart het algemeen bestuur zich alsnog akkoord met de overschrijdingen.

In onderstaande tabellen zijn de verschillen ten opzichte van de begroting opgenomen.

Baten x €1.000	Excl. mutaties reserves	begroting 2018 na 2 ^e wijziging	realisatie 2018	verschil
programma	Jeugd	21.399	21.739	-340
programma	Infectiebestrijding	5.708	6119	-411
programma	Kwetsbare burger	2.447	2.800	-353
programma	Veilig thuis	3.971	5.200	-1.229
programma	Onderzoek, beleid & preventie	2.075	2.194	-119
	Overhead	184	372	-188
totaal		35.784	38.424	-2.640

Door het vernieuwde BBV wordt de overhead apart weergegeven en niet meer in de programma's verwerkt.

Totaal verschil van baten ten opzichte van de begroting bedraagt - € 2.640K.

Lasten x €1.000	Excl. mutaties reserves	Begroting 2018 na 2 ^e wijziging	realisatie 2018	verschil
programma	Jeugd	14.753	15.042	-289
programma	Infectiebestrijding	4.164	4.509	-345
programma	Kwetsbare burger	1.981	2.146	-165
programma	Veilig thuis	3.274	4.552	-1.278
programma	Onderzoek, beleid & preventie	1.386	1.310	76
	Overhead	10.028	10.492	-464
Totaal		35.586	38.051	-2.465

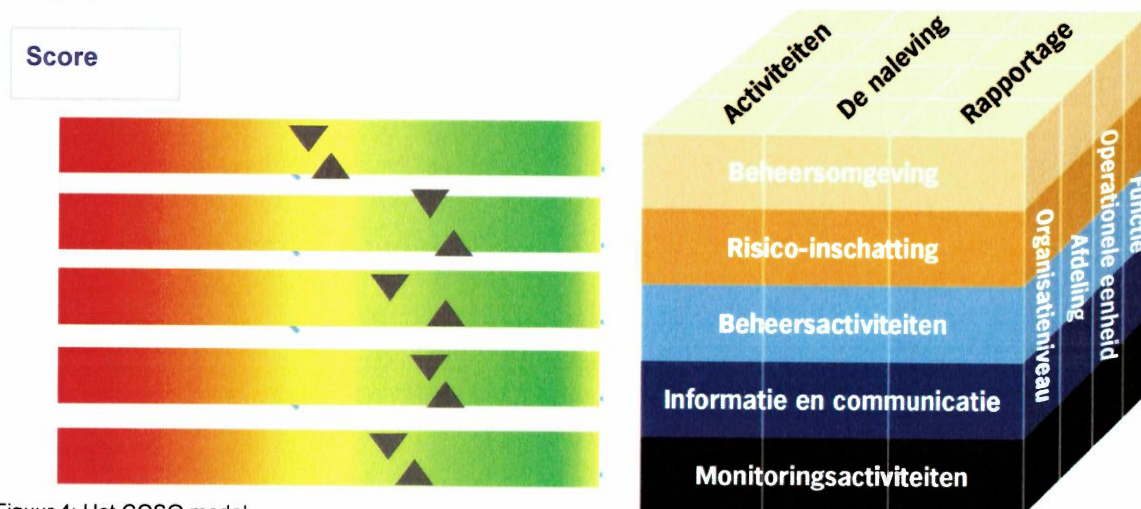
Totaal verschil van lasten ten opzichte van de begroting bedraagt - € 2.465K.

4. Beheersing op organisatieniveau

In dit hoofdstuk rapporteren wij de belangrijkste bevindingen vanuit onze beoordeling van uw organisatie en interne beheersing. Wij zijn onze controle gestart met het verkrijgen van kennis over uw organisatie en interne beheersing. Met deze kennis hebben wij een risicoanalyse gemaakt en vervolgens onze controleaanpak bepaald.

Bij een hoger niveau van interne beheersing kunnen wij voor onze controle meer steunen op de procedures binnen de organisatie (systeemgerichte werkzaamheden) en hoeven wij minder aanvullende controlewerkzaamheden (gegevensgerichte werkzaamheden) uit te voeren. Een bepaalde mate van interne beheersing is noodzakelijk om voldoende zekerheid te kunnen verkrijgen.

Als handvat voor de beoordeling van de beheersingsmaatregelen op het hoogste niveau van uw gemeenschappelijke regeling, maken wij gebruik van het COSO-model (Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission). Deze maatregelen zijn voor de betrouwbaarheid van de financiële informatievoorziening, het voldoen aan wet- en regelgeving en de effectiviteit en efficiency van operationele processen. In onderstaande figuur is de samenhang tussen de vijf onderdelen van controle en de daarbij behorende controledoelstellingen en de mate van ontwikkeling van GGD Hollands Noorden weergegeven.

Figuur 4: Het COSO-model

Voor iedere organisatie kunnen vanuit het model onderdelen van controle geïdentificeerd worden, die van belang zijn voor control op organisatieniveau. Deze aandachtsgebieden zijn:

1. De beheersingsomgeving.
2. Risico-inschatting.
3. Beheersingsactiviteiten.
4. Informatie en communicatie.
5. Monitoringactiviteiten.

De mogelijke scores per component zijn:

	Voldoende ontwikkeld: het aandachtsgebied functioneert goed, er zijn geen belangrijke verbeterpunten.
	In ontwikkeling: momenteel wordt aan de professionalisering van het aandachtsgebied gewerkt.
	Onvoldoende ontwikkeld: het aandachtsgebied behoeft duidelijk verbetering.
	Status 2017
	Status 2018

De scores zijn gebaseerd op de uitkomsten van onze interim-controle, waarbij we deze aandachtsgebieden hebben betrokken.

Algemene conclusie

De algemene conclusie die wij hierbij kunnen trekken is dat de interne beheersing van GGD Hollands Noorden van voldoende niveau is en nog verder ontwikkeld wordt. Hieronder geven wij kort onze bevindingen weer per component van het COSO-model.

4.1 Beheersingsomgeving

De beheersingsomgeving, ook wel het beheersingskader van een organisatie, wordt gevormd door de organisatie en cultuur van een organisatie. Het omvat de integriteit, ethische waarden en competentie van uw medewerkers, de betrokkenheid, filosofie, cultuur en stijl van het management bij interne beheersing en de organisatie van taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden.

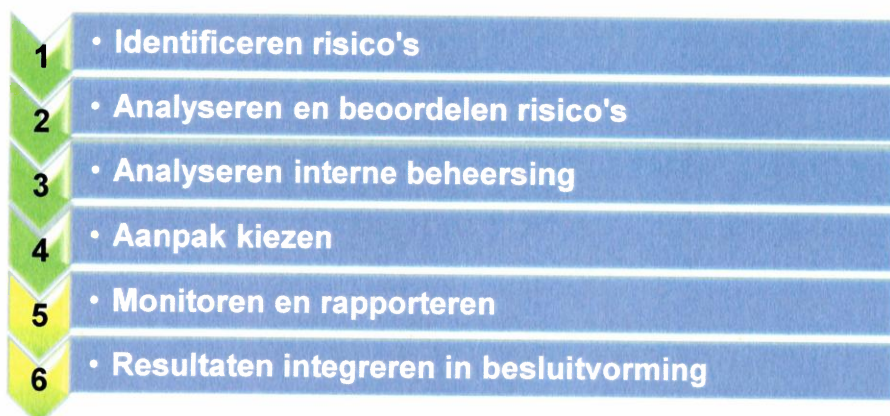
Ook is duidelijk dat belang gehecht wordt aan interne beheersing door de leiding van GGD Hollands Noorden. Dit blijkt uit de mate waarin de directie betrokken is bij de financiële planning en bewaking. Er wordt binnen GGD Hollands Noorden actief gezocht naar mogelijkheden om de beheersingsomgeving te versterken.

De beheersingsomgeving van GGD Hollands Noorden is voldoende ontwikkeld.

4.2 Risico-inschatting

Risico-inschatting houdt in dat het management de verschillende risico's (inclusief fraude risico's) onderkent, analyseert en daarbij anticiperend optreedt om deze risico's voor het behalen van de doelstellingen van het management te beperken. Risico-inschatting is hiermee één van de belangrijkste onderdelen binnen de professionalisering van de financiële functie in uw organisatie.

Risicomanagement is ook een instrument dat dient om risico's tijdig te identificeren, te beoordelen of maatregelen noodzakelijk zijn en de uitgezette acties te beoordelen. In onderstaande figuur is een globale fasering opgenomen van risicomanagement opgenomen.

De risico-inschatting bij GGD Hollands Noorden is voldoende ontwikkeld. Dit blijkt ook uit het feit dat GGD Hollands Noorden continue bezig is de bedrijfsvoering te analyseren en te verbeteren. Dit is onder andere vormgegeven in het herstelplan waarbij de doelstellingen en de beoogde termijnen van realisatie zijn benoemd en de voortgang teruggekoppeld wordt.

4.3 Beheersingsactiviteiten

Om de doelstellingen van het management te realiseren, is een samenstel van interne beheersingsmaatregelen in de organisatie doorgevoerd, deze worden ook wel (interne) beheersingsactiviteiten genoemd. Voorbeelden van deze activiteiten zijn: (geautomatiseerde) functiescheidingen, (interne) afstemmingen en autorisaties.

De beheersingsactiviteiten van GGD Hollands Noorden zijn in ontwikkeling.

Wij hebben enkele verbeteringen geconstateerd, maar er dient nog een noodzakelijke aanscherping plaats te vinden, zie voor nadere opmerkingen hoofdstuk 5.

4.4 Informatie en communicatie

De kwaliteit van de managementinformatie moet toereikend zijn om het management in staat te stellen de juiste beslissingen te kunnen nemen. Ook moet de managementinformatie voldoende onderscheid maken tussen hoofd- en bijzaken. Om te waarborgen dat verantwoordelijkheden genomen kunnen worden is een goede informatievoorziening naar uw medewerkers noodzakelijk.

De informatie en communicatie van GGD Hollands Noorden is voldoende ontwikkeld.

Wij zien dat de informatiewaarde en de frequentie van de rapportages toereikend zijn om tijdig ontwikkelingen te kunnen signaleren en hierop te reageren. We hebben geconstateerd dat voor de dossiers die mogelijk in aanmerking komen voor een aanbestedingsprocedure er een inkoopverslag beschikbaar is, met diverse overwegingen waarom er sprake is van een rechtmatige procedure. Het is in het inkoopverslag mogelijk om aan te geven of er sprake is van:

- Enkelvoudig onderhands;
- Meervoudig onderhands;
- Nationaal aanbesteden;
- Europees aanbesteden;
- Anders; aanvullende opdracht.

Ons inziens is een dergelijk document een waardevolle toevoeging in het dossier, dit document betreft een samenvatting van de relevante punten die het inkooptraject raken.

4.5 Monitoring

Monitoring is het sluitstuk van interne beheersing. Deze laatste activiteit beoordeelt de kwaliteit van de geïmplementeerde interne beheersingsmaatregelen en procedures.

De monitoring van GGD Hollands Noorden is in ontwikkeling. GGD Hollands Noorden is nog steeds in beweging en neemt diverse stappen tot aanscherping van de procesgangen binnen de organisatie.

Te denken valt aan het naleven van de aanbestedingsrichtlijnen. Bij onze controlewerkzaamheden hebben wij geconstateerd dat bij met name de externe inhuur van Veilig Thuis de procedures niet expliciet zijn gevolgd. Voor een nadere toelichting van onze bevindingen van het aanbestedingsproces verwijzen wij naar paragraaf 5.1 en paragraaf 6.1.1.

5. Interim-controle

Bij onze interim-controle hebben wij de effectiviteit van interne beheersingsactiviteiten bij GGD Hollands Noorden getoetst. Hiervoor hebben wij interviews gehouden, waarnemingen ter plaatse uitgevoerd en documentatie ingezien.

Wij hebben niet alle interne beheersingsactiviteiten in onze controle betrokken, maar alleen de interne beheersingsactiviteiten die relevant zijn voor de betrouwbaarheid van de informatie in de jaarrekening. Bij de interim-controle 2018 is aandacht besteed aan het personeelsproces, het dienstverleningsproces, het inkoop- en betalingsproces inclusief het aanbestedingsproces. In de onderstaande paragrafen leest u een korte samenvatting van onze bevindingen. Wij zullen u eerst een toelichting geven op de betekenis van de kleuren en de prioriteitstelling in de aanbevelingen.

Legenda

In de tabel wordt gebruik gemaakt van kleuren en prioriteiten. Hieronder ziet u waar de kleuren en prioriteiten voor staan.

De betekenis van de kleuren in de status is als volgt:

Status	
	De maatregelen voldoen aan de te stellen eisen om de beheersingsdoelstellingen met een redelijke mate van zekerheid te waarborgen.
	De maatregelen voldoen gedeeltelijk aan de te stellen eisen om de beheersingsdoelstellingen met een redelijke mate van zekerheid te waarborgen. Maar de risico's die ermee samenhangen, vormen geen directe bedreiging voor de bedrijfsprocessen.
	De maatregelen voldoen niet aan de te stellen eisen om de beheersingsdoelstellingen met een redelijke mate van zekerheid te waarborgen. De risico's die hiermee samenhangen, kunnen een bedreiging (gaan) vormen voor de bedrijfsprocessen.

De aanbevelingen zijn ook geclassificeerd naar mate van prioriteit. Hierbij wordt opgemerkt dat de indeling alleen gebaseerd is op de controlebevindingen en bedoeld is om een indicatie te geven van ons oordeel over de volgorde in prioriteit waarmee de aanbevelingen geïmplementeerd zouden moeten worden. De uiteindelijke beslissing over de prioriteit van de individuele aanbevelingen is de verantwoordelijkheid van de directie.

Prioriteit aanbevelingen	
	Opvolging is van groot belang én urgent. Het geconstateerde probleem heeft een hoge impact op het niveau van de rapportage (jaarrekening), naleving wet- en regelgeving en/of operationeel activiteiten.
	Opvolging is van belang, maar niet urgent. Het geconstateerde probleem heeft een middelhoge impact op het niveau van de rapportage (jaarrekening), naleving wet- en regelgeving en/of operationeel activiteiten.
	Opvolging brengt uw interne organisatie naar een hoger niveau. Het opvolgen van de aanbeveling heeft een lage prioriteit, omdat het geconstateerde probleem een lage impact heeft op het niveau van de

	rapportage (jaarrekening), naleving wet- en regelgeving en/of operationeel activiteiten.
--	--

5.1 Rechtmatigheid – naleving aanbestedingsprocedures

Wij hebben geconstateerd dat er stappen gezet zijn door GGD Hollands Noorden om het aanbestedingsproces vorm te geven. Ten aanzien van het proces hebben wij inlichtingen ingewonnen en dossiers nader geïnspecteerd.

Onze constatering is als volgt:

Status	Prio	Jaar	Bevinding/risico	Aanbeveling/ opvolging
	Middel	2106 tot en met 2018	Interne beheersingsmaatregelen rondom het aanbestedingsproces Doel van het inkoopbeleid is het geven van eenduidige kaders aan de medewerkers van de GGD Hollands Noorden die betrokken en/of verantwoordelijk zijn voor de uitvoering van een inkoopproject binnen de organisatie. Daarnaast dienen GGD Hollands Noorden de inkoopprocedures te voldoen aan de geldende wet- en regelgeving in het kader van de rechtmatigheid van bestedingen. Relevante wetgeving bestaat uit: ▪ Aanbestedingswet; ▪ Aanbestedingsbesluit; ▪ Gids Proportionaliteit; ▪ Richtsnoer voor leveringen en diensten; ▪ Europese richtlijnen (2014/24/EU) van het Europees Parlement de Raad van 26 februari 2014 betreffende het plaatsen van overheidsopdrachten; ▪ Burgerlijk wetboek; het wettelijke kader voor overeenkomsten. Regelgeving bestaat uit het intern uitgewerkt beleid, zoals inkoopbeleid. De wet- en regelgeving is ook in het normenkader uitgewerkt. Wij hebben geconstateerd dat er in opzet veel verbeteringen hebben plaatsgevonden in het aanbestedingsproces. Dit ziet met name toe op dossiermatige vastleggen van de documentatie van de aanbestedingsprocessen. Bij deze registratie is het echter niet inzichtelijk of er een interne controle heeft plaatsgevonden op de vastleggingen/overwegingen van de functionarissen.	Wij adviseren u om de controlewerkzaamheden die u verricht zichtbaar vast te leggen. Dit kan bijvoorbeeld door toevoegen van initialen of middels email door de functionaris die de controle heeft uitgevoerd op de stukken/analyses. <i>Reactie management:</i> We nemen de aanbeveling aan.

Risico:
Doordat de controle werkzaamheden niet zichtbaar worden vastgelegd, bestaat het risico dat er geen inzage is voor directie en derden of de controle daadwerkelijk heeft plaatsgevonden. Dit gegeven speelt met name als een externe partij de rechtmatigheid/wetmatigheid van het aanbestedingsproces in twijfel trekt.

Risico:
Doordat de controle werkzaamheden niet zichtbaar worden vastgelegd, bestaat het risico dat er geen inzage is voor directie en derden of de controle daadwerkelijk heeft plaatsgevonden. Dit gegeven speelt met name als een externe partij de rechtmatigheid/wetmatigheid van het aanbestedingsproces in twijfel trekt.

5.2 Inkoop en betalingsproces

Wij hebben de opzet, het bestaan en de werking van de interne beheersingsmaatregelen van het inkoop- en betalingsproces beoordeeld. Deze beoordeling is vooral gericht op juistheid en de rechtmatigheid van de verantwoordde lasten.

Onze constatering is als volgt:

Status	Prio	Jaar	Bevinding/risico	Aanbeveling/ opvolging
	Middel	2016	Verplichtingenadministratie	Onderhanden bij GGD Hollands Noorden. <i>Reactie management:</i> GGD Hollands Noorden gaat in 2019 een business case opstellen voor de haalbaarheid van de geautomatiseerde verplichtingen administratie.
		2017	De verplichtingenadministratie is deels ingericht. Enkele kostenplaatsen hebben nog geen verplichte autorisatie toegewezen gekregen.	
		2018	Gezien het feit dat het aanbestedingsproces terecht hoge prioriteit heeft binnen GGD Hollands Noorden, dient ook de daadwerkelijke implementatie van de verplichtingenadministratie de nadrukkelijke aandacht te verkrijgen binnen dit proces. De verplichtingenadministratie kan een geautomatiseerde signalerende functie vervullen, zodat tijdig bemerkt wordt wanneer drempelbedragen bereikt dreigen te worden.	

5.3 Dienstverlening - Subsidiebaten

Onze bevinding is als volgt:

Status	Prio	Jaar	Bevinding/risico	Aanbeveling/ opvolging
	Middel	2018	Excel rapportages subsidies Op basis van onze inlichtingen hebben wij vernomen dat degene die de subsidie verantwoording opstelt, ook de Excel rapportages genereert. Er is sprake van functievermenging van beschikkende en uitvoerende aard. Er is geen interne controle op de brongegevens van de daadwerkelijke rapportages die worden ingediend door GGD Hollands Noorden. <i>Risico</i> Door het genereren van de Excel rapportage is er toch sprake van een handmatige handeling/menselijke interventie. Het gevolg van menselijke interventie is dat er een grote kans bestaat op niet gedetecteerde fouten.	Wij adviseren u om de generatie van data in Excel door een andere medewerker uit te laten voeren dan degene die de verantwoording opstelt. <i>Reactie management:</i> We vinden het geconstateerde risico acceptabel. Afwijkingen worden gedetecteerd bij de jaarafsluiting. Wij zullen in 2020 nagaan hoe de mogelijkheden van de projectadministratie van AFAS beter benut kan worden.

5.4 Personeelsproces

Onze bevinding is als volgt:

Status	Prio	Jaar	Bevinding/risico	Aanbeveling/ opvolging
	Middel	2018	Archivering personeelsdocumenten door P&O Naar aanleiding van de gesprekken met P&O en werkzaamheden met betrekking tot het personeelsproces hebben wij het volgende geconstateerd. In de routing van de personeelsmutaties op de afdeling P&O is een en ander zodanig vormgegeven dat de personeelsdocumenten op twee locaties opgeslagen worden. 1 keer in het digitale personeelsdossier ingericht in Afas als onderdeel van de salarisadministratie/personeelsadministratie en 1 keer op het personeel gerelateerde deel van de S-schijf toegankelijk voor medewerkers van P&O. Gezien de gevoeligheid van informatie hebben wij aandacht besteed bij de controle aan de rechten en bevoegdheden van deze locaties. Wij hebben geconstateerd dat deze in orde zijn, er geen personen zijn welke onbevoegde toegang hebben. <i>Risico</i> Gezien de persoonsgevoelige informatie van deze documenten en het feit dat deze op twee locaties worden opgeslagen, is het risico groter op een mogelijke AVG schending. Overigens heeft P&O al aangegeven deze procesgang te gaan aanpassen. Hiervoor in eind 2018 al e.e.a. in gang gezet.	Wij adviseren u de personeelsdocumenten op 1 locatie op te slaan. <i>Reactie management:</i> Het proces van beheer van deze documenten wordt door P&O nader onderzocht.

5.5 Follow-up bevindingen voorgaande jaren

Status	Prio	Jaar	Bevinding/risico	Reactie management
	Laag	2016/2017	Baten – Subsidiegelden Wij hebben ten aanzien van overige subsidiegelden geconstateerd dat de monitoring op na te leven subsidievoorwaarden niet in een procesgang zijn verankerd. Een voorbeeld is de subsidiebeschikking ASG Gelden waarin wordt verwezen naar de aanvraag (verwachte soa consulten met een vindpercentage van 20% en minimaal 480 sense consulten). De na te leven voorwaarden zijn verder niet expliciet gemaakt. Wij adviseren u voor elk subsidietraject de voorwaarden / eisen inzichtelijk te hebben zodat duidelijk is wat mogelijke gevolgen zijn van de te leveren prestaties. Verder adviseren wij u acht te slaan op de verantwoordingstermijnen van subsidies en te bewaken welke eisen worden gesteld aan het indienen van een de eindverantwoording.	Reactie management: We vinden het risico acceptabel maar zullen aanvullende aandacht besteden aan de opvolging en monitoring van de subsidievoorwaarden. In 2020 zal er onderzoek gedaan worden naar de mogelijkheden van een projectadministratie binnen AFAS.
	Laag	2016/2017	Baten – Subsidiegelden Wij hebben geconstateerd dat de realisatie van enkele projecten in Excel wordt geadministreerd, te denken valt aan de opvoedcursussen en de Video Home Training. Reden voor de Excel registratie is dat er op jaarbasis niet veel cursussen en trainingen worden gegeven. Excel fungeert goed als een soort dashboard rapportage, maar minder als een brondatabase, waarin de basisregistratie wordt vastgelegd. Aandachtspunten (lees: knelpunten) kunnen zijn sheets –en cel beveiliging en mutatie-loggings (wie heeft wat ingevoerd of gewijzigd). Het risico van een dergelijke Excel-registratie is dat de realisatie foutief is (niet volledig of onjuist).	Reactie management: De functionarissen zijn van mening dat de registratie secuur wordt gedaan, want een onvolledige registratie heeft rechtstreekse gevolgen voor de subsidie van het volgende jaar. In 2020 zal er onderzoek gedaan worden naar de mogelijkheden van een projectadministratie binnen AFAS.

Laag	2016/2017	Urenadministratie: GGD Hollands Noorden heeft geen automatische koppeling tussen ORTEC/MLCAS uren rapporten en de Excel specificatie sheets. Elke handmatige 'tussenkompst' (handeling) is foutengevoelig. Zolang er nog handmatige handelingen ten aanzien van de ureninvoer noodzakelijk zijn adviseren wij u hier het 4 ogen principe toe te passen, waarbij een andere functionaris controleert of de uren correct zijn overgenomen in het Excel sheet. Verder merken wij nog op dat het af stappen van urenverantwoording consequenties zou kunnen hebben voor subsidie / projectvereisten waar een urenverantwoording deel uit van zou kunnen maken. Indien dit niet als een proces verankerd is, zou dat gevolgen kunnen hebben op de subsidiabiliteit van de besteding.	Reactie management: We achten het risico van onjuistheden als gevolg van deze werkwijze acceptabel.
------	-----------	--	--

6. Uw jaarrekening

In dit hoofdstuk rapporteren wij onze belangrijkste bevindingen bij de jaarrekening. Wij geven een beschouwing bij de belangrijkste gebeurtenissen en/of omstandigheden die een impact hebben gehad op de jaarrekeningposten of toelichting bij de jaarrekening. Daarnaast geven wij aan welke afwijkingen wij hebben geconstateerd en in hoeverre deze zijn gecorrigeerd in de definitieve jaarrekening.

6.1 Aandacht voor enkele jaarrekeningposten

6.1.1 Rechtmatigheid aanbestedingen

Wij hebben geconstateerd dat niet alle opdrachten die hiervoor in aanmerking komen zijn aanbesteed. U heeft zelf een analyse uitgevoerd, daarbij heeft u enkele opdrachten die in het verleden zijn aangegaan gesignaleerd die ten onrechte niet zijn onderworpen aan het aanbestedingsproces.

Het aanbestedingsproces zal voor deze contracten naar verwachting in 2019 op orde zijn.

Wij verwachten wel dat gezien de stappen die zijn genomen door GGD Hollands Noorden dat binnen onafzienbare tijd het aanbestedingsproces op orde zal zijn en de inkoop zullen voldoen aan de rechtmatigheidsvereisten. Het is zaak dat u de ingeslagen weg volgt en tussentijds meet en bewaakt dat er geen kosten uit de pas lopen en alsnog niet voldaan wordt aan de rechtmatigheidsvereisten.

Ten aanzien van sociale en andere specifieke diensten wordt er per opdracht een drempelwaarde gehanteerd van € 750.000,-. Het gaat om de cumulatieve opdrachtwaarde verdeeld over meerdere jaren. Boven dit bedrag dient er een Europese aanbestedingsprocedure gestart te worden. In het kader van de het overschrijden van de € 750.000 grens zal er vanuit GGD Hollands Noorden specifieke aandacht benodigd zijn voor de volgende inkoop:

- Externe inzet voor het programma Veilig thuis, eventueel middels raamcontracten afsluiten met gegunde partijen.
- Inkoopkosten inzake Maatschap Forensische Medische dienst.

6.1.2 BTW

Bij onze controle van de investeringen is naar voren gekomen dat er een foutieve BTW vermelding op een factuur was vermeld en als zodanig verwerkt is in de financiële administratie. De verleggingsregeling inzake ICT kosten is bij betreffende deelwaarneming aan de orde. De correctie is doorgevoerd in de jaarrekening.

Uit navraag bleek dit te zijn en dit is ook gecorrigeerd in de jaarrekening.

Bij de autorisatie van de factuur was deze omissie in eerste instantie bij de GGD niet geconstateerd. De interne procedure inzake de autorisatie van facturen ziet in dit geval niet toe op alle formele factuur vereisten.

Wij adviseren u met de controle op facturen scherp te zijn op alle aspecten waaraan een factuur dient te voldoen. Dit kunnen naast BTW tevens aspecten van de leverancier, tenaamstelling of datum betreffen.

Reactie management:

Deze terechte constatering is hersteld en bij de BTW-aangifte meegenomen. Er was overigens slechts sprake van één foutieve boeking.

6.1.3 Liquide middelen

De betaalbevoegdheden zijn opgenomen in de standaardbankverklaring ING. Hieruit blijkt dat mevrouw Deutekom betalingsbevoegd is (standaardbankverklaring is per 31-12-2018). Echter zij is afgetreden als voorzitter van het bestuur per 19-4-2018. De betaalrechten zijn nog niet ingetrokken in het verslagjaar. Wij adviseren u tijdig rechten aan te passen bij wijzigingen in functies in de betaalorganisatie. Mevrouw Deutekom is algeheel gevolmachtigde en is onbeperkt bevoegd.

Reactie management:

Deze omissie wordt zo spoedig mogelijk hersteld.

6.1.4 Urenverantwoording - verlofstuwmeer

Het verlofstuwmeer ad € 351K is ten opzichte van vorig jaar gestegen met € 15K (per 31-12-2017: € 336K). Wij hebben begrepen dat GGD Hollands Noorden als doelstelling heeft het verlofstuwmeer naar nihil af te bouwen

Met het beoogde voornemen af te stappen van urenverantwoording en daarmee flexibiliteit in te bouwen in uitruil van uren, zouden wij dan ook eerder een afname verwachten.

Wij adviseren u gedurende het jaar acht te slaan op de individuele aanwas van verlof en een procedure op te zetten om deze afbouw te realiseren in overeenstemming met wet- en regelgeving en in afstemming met het personeel.

Reactie management:

Tot heden heeft de werkwijze niet tot problemen geleid. In 2019 wordt onderzocht op welke wijze we in de toekomst met de urenverantwoording om willen gaan.

7. Naleving wet- en regelgeving: geen aanwijzing voor overtredingen

Wij hebben voldoende kennis van uw organisatie verkregen om een risicoanalyse te maken ten aanzien van naleving wet- en regelgeving. Hiervoor hebben wij interviews gehouden met het management en gebruik gemaakt van onze algemene kennis van wet- en regelgeving.

Bij onze jaarrekeningcontrole hebben wij aandacht besteed aan naleving van de volgende wet- en regelgeving:

- Verslaggevingsregels (BBV).
- Fiscale wet- en regelgeving ten aanzien van de vennootschapsbelasting.
- WNT.

Wij hebben daarbij geen aanwijzingen voor overtreding van wet- en regelgeving binnen uw organisatie geconstateerd. De WNT wordt in de volgende paragraaf apart behandeld.

7.1 WNT

De Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector is met ingang van 2013 van toepassing. Doelstelling van de wet is te verhinderen dat instellingen in de publieke en semipublieke sectoren reeds in staat zijn bovenmatige bezoldigingen toe te kennen. Het toezichthoudend orgaan dient de bezoldingsklasse goed te keuren. In geval van GGD Hollands Noorden is deze gesteld op het algemeen wettelijk maximum van € 189.000.

De externe accountant is belast met de controle op de naleving van de WNT door de organisatie. Overschrijding van de bezoldigingsnorm wordt aangemerkt als een onverschuldigde betaling, die door de topfunctionaris terugbetaald moet worden aan de instelling. Gebeurt dit niet, dan is Flynth Audit B.V. als accountant wettelijk verplicht om bij het ministerie melding te doen van deze onverschuldigde betaling. Wij hebben tevens een meldingsplicht indien u geen of onjuiste gegevens heeft gepubliceerd in de jaarrekening.

Het is de verantwoordelijkheid van de opsteller van het financieel verslaggevingsdocument om de juiste en volledige gegevens op te nemen. Het is vervolgens de verantwoordelijkheid van de accountant om te toetsen dat die gegevens voldoen aan de WNT (artikel 1.7 WNT) met uitzondering van de gegevens die in de WNT-verantwoording moeten worden opgenomen op grond van de anticumulatiebepaling (artikel 1.6a WNT en artikel 5, lid 1 onderdeel j Uitvoeringsregeling WNT).

In overeenstemming met het Controleprotocol WNT 2018 hebben wij geen controlewerkzaamheden verricht op gegevens in de WNT-verantwoording, of het ontbreken daarvan, op grond van de anticumulatiebepaling van artikel 1.6a WNT en artikel 5, lid 1 onderdeel j Uitvoeringsregeling WNT. Dit betekent dat wij niet hebben gecontroleerd of er wel of niet sprake is van een normoverschrijding door een leidinggevende topfunctionaris vanwege eventuele dienstbetrekkingen als leidinggevende topfunctionaris bij andere WNT plichtige instellingen alsmede of de in dit kader vereiste toelichting juist en volledig is.

Wij hebben vastgesteld dat de bezoldigingen over 2018 van GGD Hollands Noorden niet strijdig zijn met de WNT en dat de jaarrekening 2018 van GGD Hollands Noorden voldoet aan de publicatieverplichtingen van de WNT.

7.2 Fraude: geen aanwijzingen voor fraude

Wij hebben kennis verkregen van uw organisatie om het frauderisico in te schatten. Hiervoor hebben wij onder andere interviews gehouden met het management en andere medewerkers. Het management gaf hierbij aan dat het geen bekendheid heeft met (geruchten van) fraude. Uit onze controlewerkzaamheden zijn ook geen indicaties van fraude gebleken.

Onze controlewerkzaamheden zijn niet specifiek gericht op het ontdekken van mogelijke onregelmatigheden, waaronder fraude. Als wij hiernaar een specifiek onderzoek hadden ingesteld, hadden we mogelijk kennis verkregen over aanvullende zaken die wij zouden moeten rapporteren.

7.3 Uw programmaverantwoording

De programmaverantwoording bevat alle verplichte elementen die op grond van het BBV vereist zijn en wij hebben geen materiële onjuistheden geconstateerd. Tevens hebben wij beoordeeld dat er geen strijdigheden zijn met de jaarrekening.

Wij zijn van mening dat de gepresenteerde jaarstukken op een adequate wijze inzicht geven in de realisatie van het voorgenomen beleid, de uitgevoerde activiteiten en de financiële vertaling hiervan.